

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXX

Květen 2021

číslo 5

Lidské štěstí

Štěstí přilétá s průvanem vlnícím záclonou pokoje, s polévkou vonící v poledne na stole. Přilétá z jarních čistých mraků, krouží kolem věží kostela, nad střechami paneláků.

Ten mžik tak uchopit a zavřít do sklenice pevně, pro dny, kdy otvírá se smutek země. Smutek z lidské řevnivosti a mizerných slov, co dotknou se duše jak studený kov.

Jakoby v tom smutku byli a ve vzpomínkách přicházeli všichni, kteří již zmlkli. V průvanu slyším jejich tichá slova, žehnají nám i dalším znova - „S láskou držte lidský rod!“

Z okna zní dětský pláč, určuje matce věčný rytmus dne – postarat se o druhé...

JF, březen 2021

Když mudrc ukazuje na měsíc, tupec vidí jen prst.

Anthony dDe Mello

Úvodem

Důvěra stojí na pravdivosti v manželství, v rodině, přátelství i ve společnosti. Nejen politici u nás bezostyšně a opakovaně lžou a mnoha občanům to nevadí. Lež nelze vymýtit, ale kdo k ní mlčí, spolupracuje se zlem. Proč se nepoučíme od jiných států, jak prolhané politiky stíhat? Naši předkové věděli: „Kdo lže, ten krade.“ „Tomu, kdo tě podvedl, nesvěřuj svůj majetek.“ „Ten, kdo tě zmlátil, tě příště může zabít.“ Za nacistů mnoho našich občanů i politiků kolaborovalo. Po r. 68 dost lidí kamarádilo a obchodovalo s ruskými okupanty. Teď nemálo lidí tíhne k Putinovi.

Za zvolené politiky, jsou spoluodpovědní voliči (většinou nepoučitelní). „Nebudeš mlčet ke zlu. Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo.“ (Ex 23: 1-3) Talmud nás učí: „Jestli selže lid - zaplatí pokutu. Selže-li velekněz - zaplatí pokutu. Když selže kníže - kníže vždy selže!“ Známe přísloví: „Kdekdo tasí, ale málokdo tne,“ proto s vděčností myslíme na padlé z druhé světové války, kteří se proti zlu postavili.

V 93 letech zesnul Hans Küng, jeden z největších teologů 20. století. Mnoho nám osvětlil a pomohl nám narovnat naše hledání, jak porozumět Bohu.

I pan Ivan Havel si už povídá s bratrem a s nebešťany ve společnosti pravdy a lásky. /v

Ježíš nezvěstoval žádnou teologickou teorii, ani nový zákon, ani sebe sama, nýbrž Boží království: Boží věc (=Boží vůli), která se prosadí a která je identická s věcí člověka s jeho dobrem.

Ježíšův násilný konec byl v logice jeho postoje k Bohu a lidem. Jeho násilné umučení bylo reakcí strážců zákona, práva a morálky na jeho nenásilné působení. Smrt na kříži je dovršením prokletí zákonem, Ježíš se stává zástupcem těch, kdo porušují zákon, a hříšníků. Umírá opuštěn Bohem i lidmi.

Bez víry ve Vzkříšeného chybí víře v Ukřížovaného potvrzení a zplnomocnění. Bez víry v kříž chybí víře ve Vzkříšeného její specifická a určitost.

Originalitou křesťanství je Ježíš Kristus ukřížovaný.

*Hans Küng,
Být křesťanem*

Čím žiješ, církvi? Na co umíráš, církvi? Jsi církvi života nebo jsi u konce? Zdá se, že jsi sama sobě překážkou na tvé cestě ... Jsme na mrtvém bodu. Úřad má špatnou pověst a musí se nově legitimizovat. Jenže strach je naše „kardinální ctnost“... „Víme vše nejlépe a jsme spokojeni sami se sebou...“

Z kázání P. Alfreda Delpe S.J., v Mnichově r. 1941. Popraven nacisty 2. 2. 1945

O HLOUPOSTI

Hloupost je nebezpečnější nepřítel dobra než zlo.

Proti zlu se dá protestovat, dá se zstudit, v krajním případě mu lze zabránit násilím. Pokaždé již v sobě nese zárodek vlastního rozkladu, už proto, že zanechává v člověku přinejmenším nevolnost.

Proti hlouposti jsme bezbranní.

Ani protesty, ani násilím tu nelze nic pořídit; argumenty nepůsobí, fakta, jež odporují vlastním předsudkům, se prostě neuznávají - v takových případech se dokonce hlupák stává kritickým - a nelze-li se jim vyhnout, dají se jednoduše odbyt jako bezvýznamné výjimky.

Přítom je hlupák na rozdíl od zlého člověka sám se sebou zcela spokojen; stává se dokonce nebezpečným, protože stačí lehké podráždění, aby přešel do útoku.

Proto je třeba větší opatrnosti před člověkem hloupým než před člověkem zlým. Nikdy se už nepokoušejme hlupáka přesvědčovat důvody; nemá to smysl a je to nebezpečné.

Dietrich Bonhoeffer

MILOSRDENSTVÍ

Ježíš pozvedá učedníky svým milosrdenstvím. A oni, takto obdařeni milosrdenstvím, se stávají milosrdenými.

Je velmi těžké být milosrdní, pokud se nevnímáme jako omilosrdnění.

Na prvním místě jim dává pokoj.

Učedníky svírala úzkost. V obavách se uzavřeli do domu, ze strachu ze zatčení a z toho, že by mohli skončit stejně jako jejich Mistr. Nebyli však uzavřeni jen v domě, byli uzavřeni také ve svých výčitkách. Opustili a zapřeli Ježíše. Měli pocit, že jsou neschopní, neužiteční a pomýlení. Ježíš nepřináší pokoj, který zvenčí odnímá problémy, nýbrž pokoj, který vlévá důvěru zevnitř. Není to povrchní pokoj, nýbrž pokoj srdce.

Malomyslní učedníci jsou náhle usmířeni sami se sebou. Ježíšův pokoj jim dovoluje přejít od výčitky k poslání. Ježíšův pokoj vsutku probouzí poslání. Nespočívá v nerušenosti, v pohodlnosti, znamená vyjít ze sebe. Ježíšův pokoj je svobodný od uzavřenosti, které ochromují, láme řetězy, jež uvězňují srdce. A učedníci se cítí být omilosrdnění. Vnímají, že Bůh je neodsuzuje, neponižuje, ale má k nim důvěru. Ano, věří v nás více, než my sami věříme v sebe. „Miluje nás více, než my milujeme sami sebe.“

Pro Boha není nikdo pochybený, neužitečný, vyřazený. Ježíš nám dnes znovu opakuje: „Pokoj tobě, který jsi vzácný v mých očích. Pokoj tobě, který jsi pro mne důležitý. Pokoj tobě, který máš poslání. Nikdo jej nemůže vykonat za tebe. Jsi nenahraditelný. A já v tebe věřím.“

z nedělní Františkovy promluvy 1/3

POTŘEBUJEME ODVÁŽNÉ BISKUPY

Církevní historik Hubert Wolf (nar. 1959), profesor církevních dějin na univerzitě v Münsteru, se ve své poslední knize Der Unfehlbare [Neomylný] (Nakladatelství C. H. Beck, München 2020, 432 s.) zabývá pontifikátem papeže Pia IX. a analyzuje „vynález katolicismu“ v 19. století. V rozhovoru z ledna 2021 pro časopis Publik-Forum (č. 2/2021), který vedli Michael Schrom a Christoph Fleischmann, Wolf vysvětluje, jak vzniklo dogma o papežské neomylnosti, jak 19. století nově objevilo katolicismus a co jemu osobně vadí na Synodální cestě.

Nedávno jste napsal, že katolická církev je na nejlepší cestě stát se fundamentalistickou sektou. Jak jste to myslel?

Církev tvrdí, že jejím úkolem je sdílet starosti a radosti lidí a interpretovat je ve světle evangelia. Jenže dnes se soustřeďuje sama na sebe; a ani toto nedělá správně, protože není ochotna postavit se k zamlčovaným zločinům s dostatečnou otevřeností a pohnat k zodpovědnosti biskupy, kteří se provinili v souvislosti se skandály zneužívání. Co potom zbude? Fundamentalisticky pokřivená forma náboženství, která ovšem nemá se skutečným

katolictvím nic společného. Katolicismus znamená šíři.

A nezačíná už před 150 lety za pontifikátu Pia IX. fundamentalistický katolicismus?

Tendence k němu se jistě objevila už tehdy. Ale dějiny ukazují, že ani tehdy nebyl katolicismus jednotný, musíme spíše mluvit o řadě katolicismů. Je to, jako když se otáčí kolo – současně působí síly odstředivé i dostředivé. V roce 1870 četné síly tíhly k centru, snažily se církev koncentrovat na Řím. Tyto snahy svým způsobem vyvrcholily vyhlášením dogmatu o papežské neomylnosti na Prvním vatikánském koncilu; příznačná je rovněž věta Pia IX: „Tradice jsem já, církev jsem já.“

Vaše nová kniha začíná francouzskou revolucí a jejími ideály, zatímco vývoj církve směřuje naopak k absolutismu. Došlo by k vyhlášení papežské neomylnosti, kdyby předtím nebylo francouzské revoluce?

Francouzská revoluce způsobila v katolické církvi fundamentální krizi, neboť osvícenská filosofie nepotřebuje existující náboženství a opírá se místo o náboženství stále více o rozum. Reakce církve a katolíků na tento útok byly různé.

Jaké možnosti existovaly?

Existovali katoličtí osvícenci, kteří říkali, že s kritikou náboženství je nutno se vypořádat v diskusi a hledat pádné argumenty pro víru a církev. Pragmatičtí představitelé státní církve se dokázali s novou politickou mocí smířit a snažili se – konkrétně katoličtí biskupové – čelit novým protestantským vládcům v Německu a dosáhnout maximálních svobod pro katolíky. Existovali romantici, kteří hledali útočiště před tvrdou realitou v mystice a oblastech mimo tento svět, a existovali ultramontanisté, jejichž katolicismus byl zcela zaměřen na Řím a kteří své reakcionářské touhy spojovali s papežem.

A právě ti nakonec vyhráli.

Ano, na Prvním vatikánském koncilu se skutečně prosadili ultramontanisté. Přitom si nově vymysleli církevní tradici – předstírali totiž, jako by jejich papežskou církev takto založil Ježíš Kristus. Také oblíbené tvrzení fundamentalistů, že mezi Tridentským koncilem v 16. století a Prvním vatikánským koncilem v roce 1870 existuje nepřetržitá kontinuita, je nepravdivé. Je přece zajímavé, že právě ti biskupové, kteří byli proti dogmatu o neomylnosti, se odvolávali na Tridentský koncil. Tridentský koncil se totiž vyhnul jakýmkoliv dogmatickým definicím vztahu mezi světovou církví a místními církvemi, mezi papežem a biskupy.

Z hlediska moderní marketingové strategie to Pius IX. udělal velmi správně: Vytvořil silnou značku a opevnil hranice zevnitř. Make catholicism great again.

Manažeři z roku 1870, stavějící na tradici, církev stabilizovali tím, že z ní udělali bojový útvar semknutý kolem papeže a jakékoli pluralistické tendence v církvi se snažili minimalizovat. Takto se jim – viděno jejich očima – podařilo masivní útok francouzské

revoluce odrazit. To je obrovský úspěch ideologů, kteří soustředili církev na papeže, v důsledku čehož dokonce i dnešní hnutí, např. Wir sind Kirche nebo Maria 2.0, když usilují o reformy, myslí přitom hlavně na papeže.

To je tedy trvalé dědictví 19. století.

Ano. Ale neměli bychom ukvapeně říkat: Katolická církev je papežská církev. Jestliže tehdy bylo legitimní, aby církev inovativně aktualizovala tradice, pak musejí být takové aktualizace legitimní i dnes, máme-li čelit současným výzvám.

Ale ani Druhý vatikánský koncil nedokázal obrovskou moc papeže omezit na normální míru.

Právě naopak. Koncil – a na to se rádo zapomíná – znovu výslovně potvrdil papežovu neomylnost a jurisdikční primát.

Může se tohle někdy zase změnit?

V církvi existuje silný proud, který vychází z toho, že církev nemůže učit jednou to, a pak zase něco jiného. To, co bylo včera pravda, nemůže být dnes nepravda. Ale kdyby tomu tak skutečně bylo, pak by tato nepřetržitá kontinuita církevního učení musela být zjevná. Jenže to se dá na mnoha příkladech snadno vyvrátit. Např.: před padesáti lety byla kremace pro katolíky něco nepředstavitelného, dnes je zcela běžná. Trest smrti byl podle katechismu přípustný, to se později škrtlo. Prastaré učení o spravedlivé válce už neplatí. Svobodu svědomí, kterou Pius IX. odmítl jako „zhoubný omyl“, dnes církev obhajuje. Tyto příklady ukazují, že změny v katolické církvi možné jsou.

Ale jen, když je chce papež!

Jako teolog musím říci: Učení, které není přijato, je nutno podrobit kritickému zkoumání. Vezměme si encykliku „Humanae Vitae“. Zákaz pilulky převážná většina katolíček a katolíků nedodržovala. Němečtí biskupové tuto skutečnost ve svém Königsteinském prohlášení z roku 1968 uznali a stanovili, že manželé, kteří se v souladu se svým svědomím rozhodnou pilulku použít, nemilují církev o nic méně než jiní. To znamená, že biskupové v čele s kardinálem Döpfnerem papežovo silně zdůrazňované prohlášení zcela jednoznačně přeinterpretovali. To se stává zřídka, ale stává se to.

Takže dnes je jen zapotřebí, aby byli biskupové odvážnější?

Stále se tvrdí, že na národní úrovni nelze dělat vůbec nic, protože všechno se musí rozhodovat na úrovni světové církve. Ale sám papež František jednal v rozporu s tímto názorem, když svolal speciální synodu o Amazonii. I když její Závěrečný dokument je poněkud vágní, František alespoň nepřímou potvrdil, že je v kompetenci a na odpovědnosti brazilských biskupů, chtějí-li udělovat kněžské svěcení osvědčeným ženatým mužům (viri probati), nebo ne.

Zdá se tedy, že dokonce i podle papeže je legitimní, když v určité oblasti rozhodují biskupové. Mohl byste prosím jmenovat také nějaké příklady z Německa?

Co vlastně brání tomu, aby byla finanční od-

povědnost v diecézích převedena zásadně na volené laické orgány? Nevím o dogmatu, které by to zakazovalo. Ve Švýcarsku to přece takhle funguje. Nebo proč nemohou biskupové vystoupit a říct: Chceme světit jáhenky? Historický výzkum ukazuje, že v minulosti svěcení jáhenek existovalo, někdy byly svěceny stejným rituálem jako jejich mužští kolegové.

Když jsme u svěcení žen: Nebyla při zákazu kněžského svěcení žen z úst Jana Pavla II. uplatněna „funkce papežské neomylnosti“?

Ne, on se neposadil na stolec a neprohlásil ex cathedra: Z výkonu své nejvyšší moci formuluji toto dogma. Jan Pavel II. se odvolal na Druhý vatikánský koncil, který neomylnost rozšířil na episkopát jako celek, pokud je papež jeho mluvčím. A protože to málokdo chápal tak, že zákaz svěcení by měl být konečným, závazným výrokem, musela Kongregace pro nauku víru dodatečně prohlásit, že papež použil právě tuto novou kolegiální formu neomylnosti.

Takže přece jen to bylo neomylné rozhodnutí?

To mohu posoudit jen formálně, nikoli dogmaticky. Musel bych vidět prameny dokládající jednomyslnost biskupů v této otázce. Pokud takový seznam existuje, řekl bych: ano.

Napsal jste, že jde o efektivní reformy, a ne o falešné naděje, jaké budí Synodální cesta. Co máte proti Synodální cestě?

Vůbec nic. Ale zásadní problém je, že se této akce účastní celá řada biskupů, kteří už

tedř říkají: „My nic nezmůžeme.“ Také neexistuje jasná právní struktura a kompetence jako v případě synody. Co jiného pak asi může přinést léta trvající diskuse než zklamání? A tohle zklamání už věřící nebudou podruhé akceptovat.

Takže bychom se měli Synodální cesty raději vzdát jen proto, že němečtí biskupové nejsou jednoho názoru?

Tím se dostáváme k otázce, kdo volí biskupy. Potřebujeme biskupy, kteří mají podporu v církevních obcích a zároveň jsou potvrzeni papežem. Místo toho jsou věřícím přidělováni biskupové rozhodnutím shora.

Nepřicházejí rozhodující změny v katolické církvi vždycky zvnějšku? Když se

církví bud' odeberou peníze, nebo když se politický tlak vystupňuje? Tak tomu přece bylo v 19. století a tak to je dnes v Číně: Biskupy vybírá ateistická strana a papež má pouze právo veta, jehož zjevně málo využívá.

Já bych spíše řekl, že reformy v církvi fungují jen tehdy, když je dost silný tlak zevnitř a zdola. Liturgická reforma by např. nebyla možná bez liturgického hnutí. Nejprve se projevilo na místní úrovni – pak byly jeho myšlenky akceptovány „nahore“. Nebo nedávno prohlášení z Říma, že ženy smějí oficiálně předčítat z lekcionáře. Nám to připadá směšné, protože to se dělá v Německu už celá desetiletí skoro všude. Ale mechanismus je stejný: Praxe, která se prosadila proti zákazu, je dodatečně legitimována.

To je příliš pozdě, tomu se ženy z hnutí Maria 2.0 musejí smát.

Jasně – a právem. Ale že se v nějakém římském dokumentu objeví ženy jako subjekty liturgie, i když se stále dělalo, jako by vůbec žádné ženy neexistovaly, to mi připadá pozoruhodné. Obávám se však něčeho jiného: že ten dostatečně silný tlak se v naší německé církvi úplně ztrácí, protože lidé raději odcházejí. Znáám mnoho takových, kteří se kdysi angažovali ve farní radě a mezitím už vystoupili z církve.

Odvážil byste se pohledu do budoucnosti? V knize ukazujete, že za Pia IX. začal proces koncentrace na papeže. Co by se v té věci mělo změnit?

Wolf: Já to vidím velmi rozporuplně. Na jedné straně je papež jako mluvčí křesťanstva velmi důležitý. Ale co je úlohou Petrova nástupce? Svědčit o smrti a zmrtvých

chvstání Ježíše Krista! Kdyby se podařilo, aby úřad papeže znovu plnil tuto ústřední svědeckou funkci křesťanské víry, bylo by to i s ekumenickou jednotou mnohem snadnější. To je, co si přeji.

Uvažujete tedy o jakémsi čestném předsednictví papeže?

Právě v dnešní době bychom neměli riskovat věc jednoty. Jenže: Jak lze myslet zároveň na monarchii a kolegiální? To je zásadní otázka budoucnosti katolické církve. Dějiny církve nám v tomto ohledu nabízejí celou řadu vzrušujících modelů. Jenom je musíme brát vážně.

*Z němčiny přeložila Helena Medková
Převzato z časopisu Getsemany*

MUŽ, KTERÝ ŽIL A DÝCHAL PRO VĚC JEŽÍŠE KRISTA A JEHO CÍRKEV

Tomáš Petráček

Nejen světem teologie či religionistiky silně zazněla zpráva, že katolický kněz, vědec a světově uznávaná osobnost Hans Küng po dlouhém a završeném životě a díle ve věku 93 let zesnul. Jeho dosah byl mnohem větší, už za svého života se stal symbolem. Symbolem možné otevřenosti křesťanství vůči jiným náboženstvím a formám náboženské zkušenosti, ale také symbolem umrtveného dialogu a autoritářského jednání uvnitř katolické církve, ačkoliv právě takové jednání už v církvi po II. vatikánském koncilu nemělo mít místo.

Jako mnoho jiných, kteří se o teologii začali zajímat na přelomu osmdesátých a devadesátých let, zvláště v postkomunistické střední Evropě, jsem měl přístup k jeho dílu a myšlení blokovanou černou legendou, kterou se vatikánské orgány a Küngovi teologičtí odpůrci snažili vytvořit. V obecném povědomí se šířilo, že je to odpadlý, exkomunikovaný kněz a četba jeho heretických děl nutně vede ke ztrátě víry, ačkoliv jediné formální církevní potrestání spočívalo v odejmutí povolení výuky pro obor katolické teologie. Pro církevní instituci byl těžko stravitelným soustem nejen pro svoji otevřenost, přímociarost a nespornou kvalitu svého díla, ale mnohé provokovalo jeho švýcarské sebevědomí a občanská statečnost, které z něj nedokázaly dostat ani dlouhé roky pobytu v římské koleji Germanicum, ba právě naopak. Svě čtenáře dokázal lehce iritovat třeba tím, když ve své skvělé knize „V co věřím“ (mimořádně výborném uvedení do křesťanství pro současného člověka) v kapitole o modlitbě napíše: „meditoval jsem v Barmě, Indii, Japonsku, Tibetu a na Havaji“ a další uvede větou: „Když jsem v roce 1964 podnikl svoji první cestu kolem světa...“, anebo když pasáž o míru uvede odkazem na přijetí prestižní evropské ceny za boj o mír v roce 2008 (s. 68, 137, 156). Ale kdo se nenechal odradit a ponořil se do jeho textů, našel neobyčejně fundovaný a hluboký zdroj poznání, navíc napsaný velmi čtivou a srozumitelnou formou.

Přítom zpočátku byla Küngova kariéra přímo vzorová: časný vstup do kněžského semináře, římská studia jako uznání jeho talentu a předznamenání jeho budoucí skvělé církevní kariéry v silné a plodné švýcarské církvi. První nesmírně erudované a objemné svazky k dějinám teologie, kde potvrdil svoje mimořádné schopnosti a které ho kvalifikovaly pro pozici odborného poradce (peritus) na II. vatikánském koncilu. Historicky viděno nastal ale dost možná úplně nejvýznamnější moment Küngova života ještě před koncilem, v době mezi jeho vyhlášením v lednu 1959 a prvním zasedáním v roce 1962. Klíčovým dílem přípravné fáze koncilu byla kniha triatřicetiletého švýcarského teologa „Koncil a zno-

„vusednocení církve“ z r.1960[1], která byla obratem přeložena do osmi jazyků. Otevřela podstatně širší a hlubší horizont očekávání a nadějí vůči koncilu, než dosud zaznělo, a všechny základní priority, které zde zformuloval, se v koncilních dokumentech skutečně řešily. Základní a geniální Küngovou intuicí bylo, že podstatným předpokladem a nejlepší cestou k budoucí obnově jednoty církve je jejich vlastní obnova, očistění tradice, návrat k evangeliu jako společnému základu a úhelnému bodu. Čím více jednotlivé církve na této cestě postoupí, tím více se nutně budou blížit jedna druhé. Právě zde viděl Küng hlavní poslání koncilu pro katolickou církev. Úspěch koncilu byl do značné míry umožněn díky práci mužů, jako byli Congar, Lubac, Rahner, Schillebeeckx, Ratzinger či právě Küng, a znovuoživení „hluboké“ tradice patristiky či středověké teologie, čímž se církve osvobodila od ahistorické a neplodné adorace „mělké“ tradice neoscholastiky 19. století či tridentské éry. V dějinách katolické teologie už tím Küngovo dílo zanechá hlubokou brázdou. Dlouhou řadu zásadních prací završují a shrnují jeho několikadílné paměti, které jsou cenným zdrojem pro moderní dějiny katolické církve.

Samostatnou kapitolou rozměrů až antického dramatu má příběh přátelství a spolupráce dvou koncilních poradců a přátel Hanse Künga a Josepha Ratzingera. Silný tandem, v němž byl v mnoha ohledech jak na koncilu, tak i po něm tím progresivnějším a odvážnějším právě Ratzinger, dospěl společně až ke zlomu v roce 1968, kdy po odchodu Ratzingera na jinou univerzitu dochází k otevřeným názorovým střetům[2]. Krátce po svém zvolení papežem sice Ratzinger jakožto Benedikt XVI. pozve pětadvacet let

ostrakizovaného Künga k osobnímu setkání, ale velmi brzy se ukáže, že jejich perspektiva církve a její budoucnosti zůstává zásadně odlišná a Küng se veřejně distancuje od několika následných kontroverzních papežských rozhodnutí.

Poté, co je Küng za své vědecké práce k původu a charakteru papežské neomylnosti kárán římskými orgány, ocitl se uvnitř své církve v pozici disidenta či rebela. On sám se odmítal s takovou nálepkou a nucenou rolí smířit a přijmout ji, ale na jeho textech

této doby je patrná a z dynamiky konfliktu a pocitu ukřivdění pochopitelná určitá hořkost, odpor a radikalizace. Jeho jistě přínosná a dobře informovaná kniha o dějinách církve připomíná díky spíše žalovací spis na kurii a hierarchii než historické dílo. Svoji nespornou kompetenci a robustní znalosti, stejně jako neúmornou pracovitost ale věnoval především pozitivní práci, tentokrát na poli výzkumu světových náboženství a následně mezináboženskému dialogu. Byl ve své době asi největší globální celebritou mezi teology a dokázal srozumitelně odstraňovat různé předsudky jak vůči náboženství jako takovému (a bránit jeho vykazování mimo prostor moderní doby), tak mezi jednotlivými nábo-

ženstvími. Málokdo dokázal ukázat krásu, přitažlivost a nosnost různých náboženských tradic a zkušeností, stejně jako nesmlouvavě pojmenovat jejich patologické a nebezpečné formy, a to ne jako vzdálený pozorovatel, ale angažovaný vyznávající křesťan. Projekt Weltethos, hledání společných momentů náboženství a nového etického a antropologického řádu, kterému se tolik oddal, možná působí na první pohled jako utopické a snad i neúspěšné snažení, ale ve skutečnosti připravoval cestu jak pro dnešní mezináboženské akty papeže Františka, jako je jeho nedávná cesta do Iráku, tak také paradoxně i dvou jeho předchůdců. V českém prostředí má v tomto ohledu hlavní zásluhu na velké zabydlenosti díla Hanse Künga filozof Karel Floss a okruh jeho přátel.

Není pochyb, že do Boží náruče přešel jeden z největších teologů katolické tradice 20. století, vedle Edwarda Schillebeeckxa nejvýznamnější ekzeziolog. Muž, který žil a dýchal pro věc Ježíše Krista a jeho církve, jí přes různé druhy nepřijetí a odmítnutí zasvětil své životní dílo a zásadním způsobem jí pomohl vyrovnat s historickými i aktuálními výzvami. Hans Küng byl jedním z těch, kteří si i ve vysokém věku udrželi mladého ducha se živým zájmem o vše nové, byl mužem, který se budoucnosti nebál, ale snažil se jí porozumět a formovat.

7. dubna 2021

[1] Küng, Hans, *Konzil und Wiedervereinigung. Erneuerung als Ruf in die Einheit, Freiburg iBr. 1960.*

[2] Viz *svědectví českého filosofa Karla Flosse v jeho vzpomínkové knize rozhovorů, Bůh vždycky zatřeše stavbou, Floss, Karel, Fischerová, Sylva, Praha 2011*

VRBĚTICE – DŮKAZY, DŮKAZY!

Daniel Kroupa, 25. duben 2021

Lord James zahlédne manželku lady Hamiltonovou, jak se zahradníkem vešla do ložnice. Sníží se k tomu, že pozoruje klíčovou dírkou, co se děje uvnitř. Vidí, jak se svlékne, vklouznou do postele a zhasnou. Lord se napřímí a poznamená: „Zase ta strašná nejistota.“

Na plénu Poslanecké sněmovny při projednávání výbuchu v muničním areálu ve Vrbětích, ze kterého jsou podle premiéra Babiše a vicepremiéra Hamáčka důvodně podezřelí agenti ruské vojenské tajné služby GRU Myškin a Čepiga, podobný postoj jako zmíněný lord zaujal předseda komunistické strany Vojtěch Filip.

Ve chvíli, kdy vláda podle svých slov disponuje doklady, že oba podezřelí byli v době výbuchu na stejném místě, že pod falešnou identitou o vstup do areálu žádali, a kdy byli ztotožnění s agenty, kteří v roce 2018 spáchali v Salisbury atentát, který se rovněž neobe-

šel bez obětí, pan Filip cítí strašnou nejistotu a volá po důkazech. „Jako právník musím trvat na tom, že důvodně podezření není důkaz a vyhoštění diplomatů je krok, který bude mít reciproční důsledky. Komu to slouží? ČR a EU určitě ne.“

Inu, důkazy budou důležité, až podezřelí ze spáchání zločinu, při kterém zahynuli dva lidé, a vznikly miliardové škody, stanou před českým soudem. Pak bude moct při jejich obhajobě využít svého právníckého vzdělání a zpochybnout předložené dokumenty. Nejdříve se ale bude muset u svých přátel přimluvit, aby ti údajně nespravedlivě obviňovaní obchodníci se sportovní stravou dostali příležitost se před nezávislou soudní stolicí očistit. Odhaduji, že ruská strana něco takového nepřipustí. A že k tomu má dobré důvody.

Ochrana země

Vláda není soudem a jejím úkolem není řešit právní kličky při zpochybnování důkazů. Nese odpovědnost za bezpečnost našeho státu a za bezpečnost jeho občanů, proto je její povinností konat i na základě pouhých infor-

mací, pokud zakládají důvodně podezření, že je ohrožena. Podobně, jako je policie povinna v případě domácího násilí na prvním místě ochránit potenciální oběť, a to i v případě, že není jisté, jestli podezřelý je skutečným pachatelem.

Přítomnost důstojníků ruské armády s falešnými pasy na místě činu v době, kdy byl spáchán, je dostatečným důvodem k tomu, aby vláda dala této mocnosti, se kterou máme platnou smlouvu o přátelství, důrazně najevo, že podobné jednání je na území suverénního státu nepřijatelné. Učinila tak vypovězením osmnácti špiónů s diplomatickým krytím, kteří i bez toho neměli na našem území co pohledávat.

Policie a Bezpečnostní informační služba disponují i dalšími informacemi, které tyto organizace zveřejnit nemohou, pokud nechtějí odhalit zemi vyvíjející proti nám nepřátelskou činnost zdroje, od nichž pocházejí. A pokud se také nehodlají vůči partnerským tajným službám znemožnit natolik, aby přišly o jejich spolupráci na společné bezpečnosti. Strany, které zveřejnění tako-

vých informací požadují, nepracují v zájmu České republiky, ale vědomě pomáhají našim nepřítelům.

*D. Kroupa je filozof a pedagog
Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně*

RUSKO JE STÁTNÍ TERORISTA!

Jaká je odpovědnost „obyčejných“ Rusů?

*Petr Hlaváček, historik a filozof,
editor Nové Orientace / FORUM 24*

Tisková konference tria Babiš – Hamáček – Kulháněk ke kauze Vrbětice působila poněkud silácky, byť nejistota vládních představitelů byla evidentní, a snad i proto se vzájemně tolik chválili. Z úst novoapečeného ministra zahraničních věcí Jakuba Kulhánka zazněla též neustále opakovaná floskule, že jsme suverénní a sebevědomá země. Stejně jako podivná poznámka, která měla ospravedlnit náš „tvrdý“ postoj vůči Ruské federaci kvůli její zpravodajsko-teroristické akci na území České republiky: „Není to namířeno proti Rusům nebo ruskému národu.“

Poněvadž Putinův kremelský gang neustále blouzní o údajné rusofobii v západních zemích, přestože dnešní Rusko je přece tak mírumilovné a stále se jen brání, zaznívá z úst řady západních státníků, především těch evropských, jakési humanistické ujištění, že samozřejmě rozlišujeme ruský autoritářský režim a tzv. „obyčejné Rusy“, protože ti za agresivitu Ruské federace nemohou.

Omlouvám se, ale považuji to za jalový kulturně-politický kýč, a tudíž i velmi nebezpečnou výmluvu. Princip kolektivní viny je samozřejmě odsouzenihodná hloupost, jenže občas se objevuje i v podivně pervertované podobě jako princip „kolektivní neviny“. Nelze jen tak mávnout rukou nad tím, že mnohé diktátorské a totalitní režimy vznikají a fungují s podporou velké části veřejnosti, ať už jsou její motivace jakékoliv.

Rusové již po staletí žijí v režimech, které souběžně vykazovaly autokratické i genocidní rysy. Nejprve to byla takřka třísetletá nadvláda mongolské Zlaté hordy, jejímž dědicem se stal expanzivní moskevský stát, praktikující agresivní tzv. sbírání ruských zemí, který se nakonec proměnil v Ruské impérium, jak zněl i oficiální název státu v letech 1721–1917. Už od 15. století si ruští carové a následně i ruští imperátoři nárokovali titul „samoděžec“, což byl vlastně překlad řeckého slova „autokrator“ z titulatury byzantských císařů, za jejichž pokračovatele se kremelská vláda považovali.

Brutální ruské samoděžství, poněkud „kultivované“ reformami z 19. a počátku 20. století, se zhroutilo během první světové války. Pokus o specifickou formu parlamentní demokracie, započatý tzv. prozatímní vládou v roce 1917, trval jen několik měsíců a byl záhy bolševickou revolucí a občanskou válkou utopen v krvi. V letech 1922–1991 pak existoval Sovětský svaz, jenž se po jistých peripetiích vrátil k tradičnímu ruskému imperialismu, halcícimu se tehdy do sovětského

převlečnicku a marx-leninského blábolu. Gruzinec Stalin a Ukrajinec Brežněv byli autentičtí Velkorusové, pro něž imperiální expanze vždy znamenala více než mrtvá litera komunistického náboženství.

Ruská federace, vzniklá roku 1991 na troskách sovětsko-ruského impéria, ať už její politická a intelektuální elita nebo velká část obyvatelstva masírovaná státními médii, aktuálně konzumuje toxický ideový amalgám, jehož ingredience tvoří fragmenty tradice ruského pravoslavlí, carsko-imperátorského samoděžství, bolševismu a sovětsko-ruského imperialismu, stejně jako postsovětské kleptokracie...

Dnešní Rusko je agresivní revizionistická mocnost, která ústy Putina a Lavrova vyhlíží vznik postzápadního světa a obnovu ruské velikosti... Evropa, zejména bývalé sovětsko-ruské gubernie a satelity ve východní a střední Evropě, by se dle Putinových představ měly vrátit do široké ruské naruče, aby tak byla oddělena „největší geopolitická katastrofa 20. století“, totiž rozpad Sovětského svazu. S tím ostatně úzce souvisí i ruské vojenské ingerence a agrese vůči Ukrajině, Gruzii, Moldavsku... I proto je třeba připomínat, že Rusko se soustavně chová jako státní terorista, neboť vědomě chce u svých sousedů a ve světě budit děs a hrůzu (latinsky: terror)!

Jistě se můžeme dívat na Rusy s lítostí jako na ubohý zotročený národ, který je i v těchto časech deptán Putinem, tímto aktuálním kremelským autokratem. A stejně tak samozřejmě platí, že první obětí ruských autoritářských režimů vždy byli a jsou svobodomyšlní Rusové a Rusky! Můžeme se dojímat nad velkou ruskou kulturou, včetně té současné, a oddělovat ji od gangsterů obývajících Kreml. Zároveň bychom však neměli zapomínat na to, že řadu velkých děl ruské literatury, výtvarného či hudebního umění vytvořili právě Rusové vyštvaní do emigrace nebo hynoucí v čekistických mučírnicích a v obludném „souostroví Gulag“.

Ovšem zároveň přiznejme Rusům jakožto politickému národu, že nejsou jen v zajetí jakéhosi zločinného spiknutí, ale za svou mizérii nesou i velkou část odpovědnosti. Řečeno s Karlem Jaspersem, reflektujícím někdejší německou vinu za zločiny nacionálního socialismu, také pro dnešní Rusy, včetně oněch přísllovečných „obyčejných lidí“, platí výzva k přemítání nad onou čtverou jaspersovskou vinou. Na prvním místě a zcela objektivně nad vinou kriminální, neboť současná kágebácko-oligarchická „elita“ v čele s V. V. Putinem vznikla kolosálním rozkradením postsovětského ruského státu. A poněvadž Rusové nejsou malé děti, nesou mnozí ruští občané i vinu politickou, protože svou podporou nynějšího režimu, který se evidentně dopouští pošlapávání občanských práv i mezinárodního právního řádu, nesou za tento stav tíživou spoluodpovědnost.

A není třeba taktně pomíjet ani jaspersovský postulat viny morální a metafyzické, který

se v nějaké míře dotýká každého z nás. Také Rusové by si mohli a měli, jakožto sebevědomý a kulturní národ, jenž se nyní nachází v hluboké krizi, každý sám za sebe klást otázku, jakou míru morální viny nesou za své konkrétní každodenní činy, případně za své nekonání. A poněvadž se řada občanů Ruské federace ráda zaklíná svým pravoslavným křesťanstvím, jistě lze vážně takto rozjímat i o vině metafyzické, tj. před Bohem.

Opravdu tu nejde o „hraběcí rady“ Rusům. Naopak, je to vážně míněná výzva k sebereflexi. A to přesto, že dnešní Rusko nás ve své oficiální doktríně považuje za nepřítele a jako nepřítel (takové dupající vztekklé děčko) se k nám a celému Západu též chová. Avšak pokud Rusové (tj. Rossijané čili občané Ruské federace) chtějí, abychom je my Češi, národ západní tradice a s hořkou zkušeností na Východ „uneseného“ Západu, brali vážně, pak ani ve vztahu k Rusku nelze hrát onu infantilní hru na zlého ruského vládce, hodný ruský lid, který je věčnou obětí, a velkou ruskou kulturou, která vždy jen a pouze sloužila humanitě. Byla by to faleš a lež a z těch nikdy nic dobrého nevzejde.

Bude to dlouhá cesta, poněvadž Ruská federace je pohrobkem zaniklého koloniálního impéria, carsko-imperátorského a sovětského, které ovládalo většinu severní Asie a východní Evropy, a přitom s reflexí této své koloniální minulosti ještě ani nezačala. Nemluvě o takřka nepřítomném ruském volání po tzv. dekomunizaci...

Pokud tedy nechceme, aby výše zmíněné ubreptané prohlášení ministra Jakuba Kulhánka („Není to namířeno proti Rusům nebo ruskému národu.“) nebylo jen českým kulturně-politickým kýčem a hrou na „humanitu“, pak bychom konečně měli, my občané České republiky a naše státně-politická reprezentace, s plnou odpovědností a sebevědomím podporovat touhu a úsilí mnoha Rusů a dalších postsovětských národů po svobodě, občanské emancipaci, právním státě a demokracii. Nikoliv brát ohledy na jejich postimperiální a postkoloniální mindráky, projevuující se mimo jiné bombastickou militarizací ruské společnosti. Blahosklonné přehlížení a omlouvání zřetelných patologických jevů v současném Rusku by totiž mohlo vyústit v nesmírnou tragédii pro Evropu a celý svět i pro samotné Rusko.

Naše zkušenost někdejšího satelitu sovětsko-ruského impéria, který se v letech 1989–1991 jen díky šťastné geopolitické konstelaci vymknul z kremelského sevření, nás k tomu zavazuje. Kauza Vrbětice je k tomu vlastně klíčovým impulsem, který bude možné rozvinout po podzimmních parlamentních volbách s novou koaliční vládou a záhy i novým prezidentem, který by již nebyl ústavním ničitelem, ale úctyhodným hlasem České republiky mezi národy Západu a svobodného světa.

AKTUALITY

JINÁ KOPEČKOVÁ POUŤ 14. - 16. 5.

Letos nebude Kopečková pouť s atrakcemi. Připravujeme pro všechny zájemce trasu se zábavnými úkoly s cílem na Kopečku. Bude k dispozici celý týden. Zveme vás k příjemné procházce, při které se seznámíte se stavbou kapličky, Janem Nepomuckým a dalšími zajímavostmi.

MHF Letohrad 2021 se přesouvá na rok 2022

S rozhodnutím ohledně letošního MHF Letohrad jsme čekali opravdu do poslední chvíle, ale situace je bohužel stále špatná a další vývoj velice těžko odhadnutelný.

Vzhledem k situaci musíme bohužel i letošní MHF Letohrad zrušit a celý program přesunout na rok 2022. Termín se vrátí zpět do června (4. - 2. 6. 2022). Omlouváme se a těšíme se na setkání v lepších časech.

Městské muzeum pořádá výstavu **Malíř Hynek Umlauf**, k výročí 200 let od narození a 170 let od úmrtí. Výstava potrvá od 6. 5. do 18. 9.

po - pá: 8 - 11. 11.30 - 16 hod.
so: 8 - 11. hod.

od 1. 6. letní sezóna:
po - pá: 8 - 17 hod.
so - ne: 9 - 17 hod.

Vstupné: 30 Kč/20 Kč, 70 Kč rodinné

PASTORAČNÍ RADA 15. 4. 2021

Omluveni: L. Majvald, M. Drmotová, V. Marek, V. Neruda

1) zhodnocení Velikonoc:

- Opět „napínavé“, do poslední chvíle nejistota okolo karantény p. faráře
- Poděkování všem spolupracovníkům za zajištění:

- chlebů, obrazu v kostele (J. Skalická, M. Novotná), vedení bohoslužeb na Zelený čtvrtek a Velký pátek (V. Faltus), organizaci bohoslužby a zajištění zpěvu na Zelený čtvrtek (P. Hoffmann), zajištění kostelů (kostelníci),

- namluvení čtení na vigilii, Vítkovi Markovi za práci se zvukem a zveřejněním nahrávek, zdigitalizování záznamu „Hosana“ a technické řešení jeho přehrávání (M. Honzátko a J. Mikyska, Štefan Čanda),

- za pomoc s grafikou a tiskem velikonočních prání (Tomáš a Petr Moravcovi),

- tisk fotografií na tablo dětí, které se připravují k 1.sv. přijímání (Vladimír Tomek).

- Účast: na Květnou neděli asi 220 osob

2) Výuka náboženství ZŠ U Dvora 1. st. a 2. st, ZŠ Komenského, fara

3) Výhled bohoslužeb:

- V současné době je povolena kapacita 10 % míst k sezení.

- Do doby povolení aspoň 20 % (nebo nejdéle do víkendu Kopečkové pouti) zacho-

váváme stávající systém desetiminutových bohoslužeb v Letohradě, pak je v záměru přejít k celým mším na Orlici (s rezervací a střídáním).

4) Informace z ČKA - rádi by zorganizovali nějakou akci „z vlastních zdrojů“

5) Otázky k záměru úprav okolí orlického kostela

- K záměru úpravy okolí orlického kostela bude zrealizována schůzka, ještě neproběhla (viz minulý zápis)

6) Výhled akcí z pastoračního plánu

Duben:

- 24. 4. Brány památek – akce zrušena

Květen:

- 2. 5. Pout' Lukavice – konání mše jen v případě rozvolnění na aspoň 20% kapacity

- 2. 5. v rámci krátkých bohoslužeb možnost obnovit manželský slib, o týden dříve bude v kostele a webu „inspirace“ pro přípravu (zajistí Hoffmannovi);

- 7. 5. Vzpomínkový večer u Kateřiny – akce zrušena

- 14. - 16. květen Víkend Kopečkové pouti – záměr venkovní „Kopečkové stezky“ – možnost individuální procházky po stanovištích – schůzka přípravného týmu dle domluvy – rozdělení přípravy stanovišť osloveným jednotlivcům/rodinám – zodp. J. Andrášová, M. Novotná

- Svatodušní vigilie 22. 5. – podle akt. podmínek

Červen

- 13. 6. biřmování (obnova 5. 6., nácvik 12. 6. + minivigilie) – o. biskup Jan – organizace a možnost účasti dle aktuální situace.

- 20. 6. První svaté přijímání – 18 dětí

7) Podněty členů PR

- hroby p. Brabcové (bývalé hospodyně P. Ducháčka) a Kaškové jsou ve špatném stavu

- J. Čanda zjistí, jak je to s nájmem a stavem těchto hrobových míst a co by se dalo dělat.

LETNÍ TÁBOR

Drazí rodiče, milé děti, přijměte pozvání na letní tábor s tématem Hurá na palubu!, který pořádá Římskokatolická farnost Žamberk a uskuteční se 7. - 14. srpna 2021 v překrásném údolí Zlatého potoka v Mastech u Dobrušky. Ve stanovém táboře si společně užijeme plavbu kolem světa plnou dobrodružství, her v přírodě, koupání, tvoření a samozřejmě táboráků a tradičního celodenního výletu. Děti se postupně naučí dovednostem potřebným pro přežití na moři. Zároveň se naučí toleranci, překonávání překážek a spolupráci. Dokáží se zhyčkaní pasažéři proměnit v ostřílené námořníky a vypořádat se s nebezpečími, která pobyt na moři přináší? Pojdte do toho s námi!

Přihlásit se můžete do 31. května v Žamberku v papírnickví vedle fary, na faře nebo online.

Přihlášku a další informace naleznete na: <https://www.dekanstvizambersk.cz/farni-det-sky-tabor/>

Ke vzkříšení jsme provodili

8. 4.	Miroslava Adamce	75 let
9. 4.	Marii Adamcovou	87 let
16. 5.	Marii Kylarovou	89 let

KVĚTEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

17. - 21. 5. Náramky přátelství

Chceš si se svými kamarády vyrobit náramek přátelství? Pokud to neumíš, rádi tě to naučíme.

10. - 14. 5. **Klubový turnaj v ping-pongu**
Přiď si zahrát ping-pong, můžeme zkusit klasickou hru, nebo obíhačku.

24. - 28. 5. **Stopovačka kolem Letohradu**
Sleduj indicie, vyřeš zadání, dojdí až do cíle a přiď se pochlubit! Malá procházka ti neuškodí.

Každý pátek **Deskové hry**

Nudíš se a nevíš, co dělat?

Zastav se do Streetu na deskovky.

Téma měsíce: Já a rodiče

Nerozumíš si se svými rodiči? Nechápu tě a ty zase nechápeš je? Jsou na tebe přísní a pořád ti něco zakazují? Chceš mezi vámi vše urovnat? Přiď se o tom s námi poradit a vymyslet co s tím dělat.

ZPRÁVY Z CHARITY

ROK S COVIDEM V CHARITĚ

Za poslední rok se převrátil život všem lidem - starým i mladým, zaměstnancům i podnikatelům, a tento stav stále trvá. Jak tato doba poznamenala Oblastní charitu? Co přinesla do charitních služeb i do samotné organizace? Jak se s omezením vyrovnávají pacienti a klienti? Na to jsme se zeptali vedoucích služeb a jejich zkušenosti vám přinášíme v přehledu:

Všechny služby hodnotí poslední rok jako obtížný - pro pracovníky i klienty. Byl to rok plný stresu, starostí a strachu. Neustále jsme zajišťovali bezpečnost zaměstnanců i klientů. Některé ze služeb byly loni na jaře omezeny či krátkodobě přerušeny, některé zaznamenaly přechodný odliv klientů. Řada pracovníků charitních služeb se před rokem, kdy nebyly k sehnání žádné ochranné pomůcky, zapojila do šití roušek. K 12. dobnu 2021 plně fungují všechny služby. Zdravotní sestry testují zaměstnance i veřejnost.

Fungují bez přerušování

Služby domácí zdravotní péče a hospice fungovaly po celý rok nepřetržitě a významně odlehčovaly nemocnicím a lékařům. Bez přerušování fungovala také pečovatelská služba v Ústí nad Orlicí a v Letohradě. Charitní sestřičky a pečovatelky byly často pro paci-

enty a klienty jediným denním kontaktem. V podstatě nepřetržitě a bez omezení fungovalo po celý uplynulý rok také Nizkoprahové denní centrum pro lidi bez přístřeší v Lanškrouně.

Fungují jinak

Řada charitních služeb funguje distančně nebo telefonicky. Služby pro rodiny s dětmi i v této formě řeší velmi náročné situace v rodinách.

Pod psychickým tlakem

Pracovníci přímé péče v terénu procházeli psychickým nátlakem, zejména co se týče neustálého dodržování bezpečnosti a všech opatření včetně nošení ochranných respirátorů, šitů a ochranných obleků. Domácí zdravotní péče, hospic i pečovatelská služba měly v péči několik pacientů a klientů s koronavirem.

Negativní média

Vedoucí terénních služeb na svých pacientech a klientech pozorovali, jak negativně na ně působila média, ve kterých bylo téma „co-vid“ na prvním místě.

Dobrovolníci

Přechodně zvýšený zájem seniorů o nákupy vyřešili pracovníci pečovatelské služby v Ústí nad Orlicí zapojením dobrovolníků. Jeden dobrovolník se také přihlásil na výpomoc do sociální sprchy v Ústí nad Orlicí. Na zástupy ve službách se brigádně nabídli někteří další lidé.

Tříkrálová sbírka

Přestože nebylo možné osobně koledovat, našly se nové cesty v podobě bezhotovostní online kasičky. Obchodní družstvo Konzum Ústí nad Orlicí nabídlo umístění pokladniček ve svých prodejnách na okrese. Tam, kde pokladničky v obchodech skutečně byly, výrazně se zvýšil hotovostní výtěžek sbírky.

Chybí koncentrátoři kyslíku

Lidé, kteří jsou propouštěni z nemocnice, často potřebují k domácímu doléčení z koronaviru koncentrátor kyslíku. Naše půjčovny kompenzačních pomůcek zaznamenaly zvýšený zájem o tyto přístroje, který však nemohly ve všech případech uspokojit, přestože máme cca 35 těchto přístrojů. Koncentrátoři není možné ani dokoupit, protože nejsou na skladech.

Chybí lidský kontakt

Klienti a pacienti jsou více než kdy předtím vděční za každé vlídné slovo, úsměv a tolik potřebnou dobrou náladu. Všem klientům chybí mezilidské kontakty. Mladí lidé jsou unavení z online komunikace a výuky, jak to vidí vedoucí Nizkoprahového zařízení pro děti a mládež Street Letohrad, které dětem pomáhalo s doučováním.

Zvládli jsme to! Děkuji vedoucí služeb

Vedoucí služeb vyjadřují úctu a poděkování všem svým pracovníkům, kteří si zachovali dobrou náladu a chuť do práce. A na závěr vzkaz ze Služeb pro rodiny s dětmi v Lanškrouně: „Navzdory tomu, v čem se nacházíme, snažíme se na každém okamžiku najít něco pozitivního. Nezbyvá nám nic jiného, než současnou situaci přijmout, a nenechat se jí příliš svazovat.“ /M

nastudovat a pak potomkovi vysvětlit. Přála bych jim, aby si konečně mohli odpočinout. V ročních pohovorech, které mám s vedoucími, zaznívalo, že uplynulý rok byl velmi náročný. Zároveň ale vyjadřovali i radost, že to všechno zvládli, že umíme pružně reagovat a vzájemně se podpořit. Uvědomili jsme si, co je pro nás opravdu důležité a posunulo nás to i profesionálně dopředu. Máme na Charitě skvělé lidi! Vážím si toho, s jakou kreativitou a nasazením pracují a že se snaží šířit dobrou náladu mezi své pacienty a klienty. Jsem na své zaměstnance opravdu pyšná a moc jim děkuju za jejich práci! /M

UPLYNULÝ ROK POHLEDEM ŘEDITELKY

Jak se Oblastní charita vypořádala s nižší Tříkrálovou sbírkou, a naopak zvýšenými náklady na ochranné pomůcky a povinné testování? Jak vedoucí přijali do svých služeb omezující opatření a personální problémy, vyplývající z nemoci, karantén a ošetřování člena rodiny? Prostě: jaký byl ten poslední rok? Na to odpovídá ředitelka organizace Ing. Marie Malá:

Před rokem jsme se ocitli v situaci, ve které nikdo z nás ani našich předchůdců nebyl. Zažívali jsme strach, nejistotu a obavy, co bude dál. To základní, co jsme potřebovali, zpočátku chybělo – informace i ochranné pomůcky. Bohužel kvalita informací, systémovost a koncepčnost ze strany vlády se ani po roce nezlepšila. Našemu státu chybí moudré a zodpovědné vedení, které by dokázalo využít domácí zdroje, posílit tím sebevědomí a disciplínu národa, poskytnout pomoc potřebnému a v případě nouze slušně požádat o pomoc...

Co se týče finančního zajištění: Tříkrálová sbírka v našem okrese je cca na úrovni 60 % jiných let. Naštěstí jsme se vždycky snažili hospodařit tak, abychom měli nějakou rezervu. Pozorujeme velkou solidaritu ze strany jednotlivců i firem, to je pro nás dojemné a zavazující. Výrazně sice stouply náklady na ochranné pomůcky, ale zatím jsme větší část těchto nákladů mohli uplatnit ve vyhlášených mimořádných výzvách na úhradu těchto nákladů ze státního rozpočtu. S obavami spíše hledím do budoucna, co tato situace přinese – nejen nám, ale i podnikatelům, firmám, zaměstnancům, rodinám.

U řady našich zaměstnanců už vnímám po roce únavu. Únavu nejen z práce, ale i z toho, co je čeká doma. Někteří mají doma děti, o které se musí starat – uvařit, pomoci s online výukou, případně si učivo sám nejdříve

OBNOVA KAPLIČKY V HŮŘE

Obec Petrovice vyhlásila sbírku na obnovu Kapličky v Hůře, která byla poničena vandaly. Sedmého dubna letošního roku tam byly vytlučeny skleněné výplně dveří a oken, zničeno vnitřní vybavení kapličky a ohněm popálen dřevěný přístřešek nad pramenem. Příspěvky na opravu kapličky a úpravu okolí můžete posílat do 31. července 2021 na číslo účtu u Komerční banky, a.s.:

123-4001410237/0100

Historie navštěvování pramene v Hůře sahá do první poloviny 19. stol. Tehdy se u studánky v Hůře skryl raněný, nepřítel pronásledovaný voják. Řekl si, že když válečné útrapy přežije, opatří ke studánce obraz Panny Marie. A tak se také stalo.

Dále se traduje uzdravení čermenského faráře Tupce, který se sem kolem roku 1845 chodil k obrázku Panny Marie modlit. Dal u pramene postavit koupel, místo vyzdobil a denně ho navštěvoval, aby prosil za své uzdravení. Do Hůry chodili tehdy s procesím lidé i ze vzdálených okolních obcí. Koupel sestávala ze dvou místností - v jedné byly lavice a věšáky na pověšení šatstva, v druhé místnosti padala voda do koupele. Od koupele vedly prkenné schody na rovinu, kde byly lavice a stoly, a vpravo bylo místo, kde se poutníci mohli modlit. Kolem roku 1880 se tam na stromy zavěsily obrázky křížové cesty. Celé toto zařízení však časem zchátralo a zmizelo, zůstala jen studánka a obrázky křížové cesty.

Zásadní obnovu zaznamenalo místo v roce 1982, kdy se Petr Dušek, Václav Vondra a Ladislav Bednář z Petrovic rozhodli posta-

vit v Hůře malou kapličku. Věděli, že úřední povolení v komunistickém státě nedostanou, a proto byla kaplička postavena bez povolení. Lidé na stavbu ochotně přispívali a výsledek byl velmi pěkný. 21. září 1982 stavbu tajně vysvětil dolnočermenský farář Čeněk Ptáček. Hůra opět ožila návštěvníky, kteří sem chodili pro vodu i pro potřebný duševní klid. Kaplička byla ale trnem v oku mocným té doby. Na udání začalo vyšetřování okresními a krajskými organizacemi a konečný verdikt byl neúprosný: Kaplička musí zmizet! 21. ledna 1983 pracovníci Lesní správy kapličku zbouřali. Nepomohly ani prosebné dopisy o záchranu stavby s mnoha podpisy občanů z okolí.

Po listopadové revoluci 1989 Petr Dušek – jako jediný žijící z trojice původních stavitelů – kapličku znovu postavil. Dílo se opět podařilo díky mnoha dárcům a lidem ochotným přiložit ruku k dílu. Nová kaplička byla vysvěcena 20. července 1991 biskupem Karlem Otčenáškem za účasti sedmi stovek lidí z širokého okolí.

Hůra každoročně ožívá v polovině července, kdy se zde slaví poutní mše (v neděli po svátku Panny Marie Karmelské). Krásné místo v chrámu přírody přitahuje lidi po mnoho generací. Chodí sem pokleknout – ať už skutečně nebo obrazně, chodí sem pro vodu, nadsýchají se čerstvého vzduchu, zaposlouchají se do zpěvu ptáků nebo hlasu vlastního nitra.

/M

ANEŽČINY DOBROTY

Jsem hrdá tetička. Kryštofovi jsou čerstvě dva roky. Je děsně ukecanej a taky dělá často moc prima humory.

Nevím proč, ale má strašně rád kosy. Jeho hláška „hledám kosa“ se asi spolu s „dědo, šup“ navěky zapíše do našeho rodinného slovníku.

A k těm jeho humorům. Třeba včera jsem ho učila říkačku:

„Podle nosa poznám ...“ Ten náš filuta dobře věděl, že má doplnit „kosa“.

V očkách mu však zajiskřilo a pronesl: „Nó... papouška?“ A řehnil se u toho na plný pecky. Vzhledem ke svému lingvistickému zatížení s pýchou sleduju, jak jazykově roste.

Slovní zásobu neustále obohacuje o nová slova (hlavně z oblasti dopravy a strojů, kde mu já fakt nemám co předat), časování i skloňování taky zvládá, jen má teda trošku zmatek v koncovkách přídavných jmen a příděstí. (Maminka papala, tak Kryštof taky papala, to dá rozum přece.)

Nejvíce mě ale fascinuje úroveň jeho jazykových autokorekce.

Včera jsem mu věnovala perníkový vajíčko s překvapením uvnitř. S maminkou a tatínkem mi poslali video, jak se do něj dobýval. Na tom videu se ho maminka zeptala:

„A od koho jsi to vajíčko dostal, Kryštůfku?“ Mládě bez váhání vypálilo: „Teta Ane.“

Pak se zarazilo, chvíli přemýšlelo a zkusilo to znovu: „Od tety Ane.“

Už chápete, proč jsem hrdá?

Prostě tohle naše batole poznalo, že použilo špatnej pád, takže se potřebovalo opravit. Je to úplnej malej lingvista, co?

A já jdu studovat stroje na stavbě. /AN

Běda těm, kdo říkají zlu dobro a dobru zlo, kdo vydávají tmu za světlo a světlo za tmou, kdo vydávají hořké za sladké a sladké za hořké! Běda těm, kdo jsou moudří ve vlastních očích a rozumní sami před sebou. Iz 5: 20-21

VÍRA

Mám-li to říci v termínech náboženství, tedy je to víra, že sloužíš-li člověku, sloužíš bohu. A že všechno, co vede lidské věci k dobrému, je napomáhání a spolupráce při božím provozu světa. Tady nám nepomůže víra, že v bohu je vše dokonalé, nýbrž bolest a zkušenost, že na lidské zemi je všechno tuze těžké, nevykoupené a nedokonalé. Ani bůh se nezjevuje člověku ve své dokonalosti, nýbrž jako někdo, kdo se k tobě osobně obrací o přispění: proboha, člověče, dej cibuličku almužnou, abych i já netrpěl hladem člověkovým; narovnej tohle a smíř onohle, aby tu nebylo tolik vzteku a protiventství; já ti neporoučím hlasem hromu, ale prosím tě hlasy lidskými, hlasy chraptivými a tenouníky, podrážděnými i beznadějnými, kterým můžeš rozumět. Tuhle primitivní morálku může kázat kdokoliv, aniž by se přitom dovolával zrovna pána-boha; ale jak, řekněte, jakým slovem má pak člověk pojmenovat tu trýznivou a závaznou lásku, která ho vleče k lidem? Snad nikomu neublížíš, nazveš-li ji hlasem božím v člověku; je něžný i drsný, bručivý, dětinský nebo bouřlivý, neboť je srostlý s člověkem a vydírá se z jeho hrtanu a úst a vousů; ale pokud tě má k čemu vybízet a pokud ti stačí rozum, aby to pochopil, tak máš čemu sloužit a proč být živ ve znamení náboženské důvěry. Snad skutečně ten hlas, jak jej slyšíš, je „vývojový, relativní a groteskní jako člověk“, snad „má lidskou nedokonalost, omezenost, ubohost i směšnost“; neboť mluvím z nás a mezi námi. Ale ať je tento ustavičný pokus víry nedostačivý nebo vulgární – a za takový jej z výše své absolutní víry můžete zajisté považovat – , není cynicky ani vlačně benevolentní, ba ani pohodlný, aniž jednou provždycky hotový; není pro mne, doktore Durychu, ještě uzavřen.

Karel Čapek: list Jaroslavu Durychovi

DIVNÉ KONCE OBYČEJNÉ OTÁZKY

Neznámý příjemný mladík, co se se mnou, starou paní, kupodivu dal do řeči, a jehož zajímalo, co čtu, mi po mém výčtu Kosatíků, Albrightových, Hvížďalů, Cílků položil otázku:

„A co fantasy, ta vás taky zajímá?“

Popravdě jsem odpověděla, že tenhle žánr nemusím, že mne nepřitahuje. Ani knihy, ani filmy.

(Stejně v hloubi duše tiše podezírám Hollywood, že si tam soukromě pouštěli naše filmy Kdo chce zabít Jessii, Až přijde kocour, Jak utopit doktora Mráčka, Dívku na koštěti, Pane, vy jste vdova, Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky, a další a získali spoustu inspirace, kterou nepřiznaně stále umocňují k ošklivějšímu, drsnějšímu ději bez vtípu.)

Vlastně jsem se moc nad tím, proč tenhle žánr nemusím, doteď nezamýšlela. Proč to-

mu tak je?

Vždyť přece miluju Čapkovu Bílou nemoc, Krakatit, R.U.R., i Válku s mloky, za skvělé pokládám romány Den trifidů i Maleville, vnučata povinně četla Farmu zvířat i román 1984, filmy Planetu opic a E.T. mimozemšťan také pokládám za skvělé, tak co mám proti té dnes tolik mezi mladými oblíbené fantasy?

Možná jsem na to přišla. Nerada užívám silné, expresivní výrazy. Asi však to, co jsme kolem poloviny dvacátého století mohli ve své blízkosti zažívat, do kategorie hrůz patří.

Dodnes se jich nejde dopočítat, všechny ani nejsou zmapovány a popsány, dodnes ty zlé skutky všichni za nepřijatelné nepovažují, ba dokonce dělá potíže se k nim doznat a alespoň se omluvit.

Dodnes jsme se z nich nepoučili.

My, co fantasy nemusíme, jsme si část svých dnů ve strachu odžili, patrně proto se nepotřebujeme létajícími neporazitelnými

mi a věčně zápasícími, ničícími a bořícími monstry strašit.

Myslím, že nám, té končící generaci dělá starost rozměňování, překrucování, zlehčování minulosti a snaha o „hledání pravdy z jiného úhlu pohledu“.

Protože, když nehledáme příčiny a následky minulých dějů, když neporovnáváme minulost se současností, historie se zopakuje.

Hodně zjednodušeně lze říci, že demokracii vymyslely antické státy Řeků a Římanů. Jakmile místo pilných občanů začali pracovat otroci a občané se oddávali požitkům, jakmile se vojenskými výboji rozšiřovaly původní státy, jakmile vůdci bohatli a získávali víc a víc moci, vydali se Řekové a Římané na cestu krachu.

Ovšem principy, o nichž na počátku své cesty snili, jsou živé a žádoucí dodnes. Rovnost občanů, právo a povinnost s hrdostí hájit svůj stát, zájem občanů o věci veřejné a právo do nich mluvit, odpovědnost občanů i vo-

lených zástupců, právo označit neodpovědného-špatného úředníka a zbavit ho úřadu, spravedlnost.

Tolik bychom si důstojný svět přáli a tak často se nám to nedaří. Proč?

Někdy proto, že rozdělujeme svět na oni a my. Oni jsou ti, co by nám měli zařadit lepší život.

Oni jsou jindy ti správní chlapíci, co umějí praštit pěstí do stolu, a my uvěříme, že kdeco vyřeší k naší spokojenosti.

Oni jsou ti, kteří mnohohlavně označují minulé pravdy, lži, viníky a stejně mnohohlavně popisují,

jak změni náš svět k lepšímu.

A my, ublížení dobráci, uvěříme.

Tak tomu v historii mnohokrát bylo a asi ještě mnohokrát bude.

Ti političti věrozvěsti šťastných zítřků mají dnes k dispozici celý složitý mediální svět, jeden den nestačí k probrání všech rozmantých, agitujících, odborně se tvářících i protichůdných sdělení. Ověřovat si je, to už je vůbec práce pro celý štáb odborníků.

Když mi ale někdo sugeruje, že prověřená vakcína škodí, vzpomenu na maminku a její rozhodnutí nechat nás očkovat vším, co bylo k dispozici.

Když mi někdo ukazuje, jak oproti nám dokáže Čína stavět úžasnou rychlostí tisíce kilometrů dálnic v krkolomných terénech, říkám si, za jakou cenu to je? Kolik lidských sídel muselo ustoupit a kolik lidských životů to stálo?

Když slyším, že velmoc jde vojenskou silou ochránit příslušníky svého etnika na území jiného svéprávného státu, musím vzpomenout na Sudety.

Když si pamatuju a dokonce mohu dohledat, že představitel vlády v mé zemi ke stejnému problému mluvil pokaždé jinak, přece nemohu věřit, že by v dalším období stál za sdělným názorem a plánem.

Když vidím, jak nejvyššího velitele naší branné moci nechávají v naprostém klidu třesuté aktuální události, volající po rychlém, hrdém a jednoznačném řešení, nemohu předpokládat, že by zvládl akutní ohrožení mé vlasti a velice si přeji, aby odešel odpo-

čítat.

Nepotřebuju hodnocení období po roce 1948 „z jiného úhlu pohledu“. Pamatuju orlické a kunčické rolníky bránící se družstvu a následně postihy. Vím, jak těžké časy zažívali představitelé Sokola, Orla, Junáka. Jak se se svými pracně vybudovanými podniky museli rozloučit živnostníci i řemeslníci. Vzpomínám, kolik dětí nesmělo pro takzvané špatný původ studovat.

Ještě zřetelněji pamatuju události vzdoru a následného převlékání kabátů po roce 1968.

Řeči o tom, že v těchto obdobích nikdo hlady neumřel, že tu byla jistota zaměstnání (pracovat se muselo, nemít práci znamenalo být příživníkem a pro něj byl nejlepším místem kriminál), že tu byl klid na práci, že se mnohá města zmohla na spoustu výtobytků v akci Z, že se stejným způsobem, tj. vlastníma rukama dal postavit byt i rodinný dům, jsou do jisté míry pravdivá. Už se však zase nedodává, za jakou to bylo cenu. Především, mlč a drž krok. Nevyčnívej, nekritizuj, dělej a užívej jen to, co je dovoleno. A to se týkalo zaměstnání, studia, dovolených, knih, časopisů, hudby, módy, účesů, bot, sportu i zábavy. Cokoli nečekaného, mimořádného, bylo vládnoucí stranou považováno za útok na její existenci.

Zase jsem od toho původního - o fantasy literatuře - utekla někam jinam. Co chcete od staré báby. Ještě se však k těm románům a filmům, co je mám ráda, musím vrátit. Jde v nich o život stížený katastrofou, ohrožený malou odpovědností vědců nebo naprostou neodpovědností mocných, o život zasažený pandemií, o pochopení a ochranu jiné formy života, o přežívání v autoritářském světě.

Varují, a to že mají na prvním místě starost o člověka, dává útěchu i naději. Rozeznáme s jistotou opatrnosti a zburcováním vlastní aktivity ty, kteří mají na srdci blaho občana daleko před touhou po moci?

Je květen. Zase vzpomínáme na dny omámené radostí z konce války. Možná skončí i omezující pandemická opatření. Přijde zase mámivá radost, co zažene ošklivé vzpomínky a otupí ostražitost? *EN*

TŘI NOHY

Mám takovou svoji soukromou teorii. Duševní život společnosti spočívá v zásadě na třech nohách. Tu trojnožku symbolizují školy, kostely a hospody. Školy jako místo, kde se lidé vypořádávají s tím, co lze na tomto světě hledat a poznat. Kostely jako místo, kde se lidé vypořádávají s tím, co nelze na tomto světě poznat a získat do své správy. A hospody jako místo, kde lze zpochybňovat jedno i druhé. Podle toho, jak zachází školy s věděním, kostely s nevěděním a hospody s blasfemií se pozná, nakolik je společnost zdravá. A protože společnost má jako každý organismus i svůj pud sebezáchovy, reaguje na krizovou situaci: nefunguje-li jedna noha, snaží se přebrat její funkci noha druhá

či třetí.

Před rokem 1989 bylo podle této teorie zjevné, jak na tom společnost je. Cenzura kontrolovala vědění i nevědění a funkce ideologicky spoutaných škol i kostelů zjevně přebírala hospoda, která se stávala univerzitou i katedrálou zároveň. Představoval jsem si, že trojnožka společnosti se po změně poměrů v listopadu 1989 vrátí do vyváženější podoby – a to se taky stalo. Ke spokojenosti ovšem hodně daleko. Školy často devalvují, může za to jejich množství, ochablost pedagogů, nenáročnost studentů, kvantitativně nastavená pravidla studia, nedostatečné finance a především neustálé lpění na pozitivistických modelech biflování a neochota postavit výuku na tvorbě, disputaci, rozhovoru. Kostely jako by nenašly řeč součas-

nosti, mnohdy se spotřebovávají v rutinním provozu odhrkaných bohoslužeb a v tradiční ustrašenosti představených, kteří se bojí otevřít do svých stánků i jiná než hlavní vrata. A hospody? Inu snaží se zase přebírat funkce škola a kostelů – někdy nabízejí uvolněný prostor pro „univerzitní“ diskuze a střety názorů, jindy uvolněný prostor pro odvážná vyznání či zpovědi. A někdy, zvláště po větším množství rumů, umí znít ty hospody taky dutým rezignačním hlasem, přitrouble vykřikujícím, že se nezměnilo k lepšímu nic a že to všichni už dávno věděli. *Petr Hruška*

Matka a já

Za chvíli budu vrstevníci své matky
možná ji dorostu i v utrpení
potom si budeme moci spolu promluvit
jako rovný s rovným
a nebudu jí klást hloupé otázky
ne proto že už hodně vím
ale že není odpovědi
a nebudeme se už hádat
o Boha ani o vlast
Opravdové porozumění
je vždycky mlčením

Anna Kamiěnska

U STOLU

Počkej, já tu televizi zavřu, dyť mě to nebaví. Nojo, kdyby to tak šlo vypnout! Ovladač nefunguje, slabý baterky. Důchod beru až zejtra. No sláva, už to zhaslo...

No tak co... Sem tu sama se synem na třiceti metrech. Je to moje poslední štace, ale kluk si doufám najde něco lepšího. Ted' má práci. Dělá na tři směny v továrně. Na noční jezdí chudák dvanáct kilometrů na kole. Žádný autobus nejede. Ted' z toho onemocněl. Potřeboval by auto, ale nemůže mít člověk všechno. A na každý práci je něco. Všechno se dá vydržet. Musíme si ten život zpříjemnit ňáko. Já třeba ráda pletu, ale nemám z čeho, protože na vlnu nemám. Když šel kluk do první třídy, celou noc jsem mu pletla svetryrek, aby byl první den ve škole pěkný... No a co já? Já vařím, umejvám nádobí, spím, luštím křížovky, občas jdu na procházku. Mám ted' chodítka, tak se mi hezky chodí. Má takový sedátko, tak když už nemůžu, sednu si, odpočinu, a jedu dál zas. Kdyby člověk věděl dřív, tak to choditka mám už dávno, ale nevěděla jsem. Chodila jsem o holích, bolela mě z toho ramena a ruce otlačený. S ramena jsem chodila na ozařování a to bylo furt něco. Iná jo... Plínky musím doplácet. Léky musím doplácet. Ale zaplaťpámbu. No a dřiu mě práce bavila. Děkala jsem v prádelně a mě baví s prádlem. Vydržela jsem tam dlouho. No, než jsem omarodila. Od padesáti mám invalidku. Bóže, to už je leť. Sourozenci se mě zekli, protože mám dlhu. Přišla jsem o barák, ekzekutoři. Je to takový, no... Život si zahrává... Před pěti lety se mně porouchala pračka, tak od té doby peru v ruce – zvonem a na valše. Ale vyprat povlečení, to už je nad můj síly. Bolej mě ramena. Ale mám tady

Borka, to je opravdovej kamarád. Už to tady snad spolu dožijem. Je z útulku. Byl to takovej chudák hubenej, ale už se spravil. A když přijde o půlnoci a packou se dobývá pod peřinu, to je hezký... A teď nám schválej daň z loterie, takže až já vyhraju milion, tak mně zbyde jen pět set tisíc. Představ si to!

/M

ŽIVOT ČLOVĚKA JE PŘÍPRAVOU NA VĚČNOST

Martin Jindra

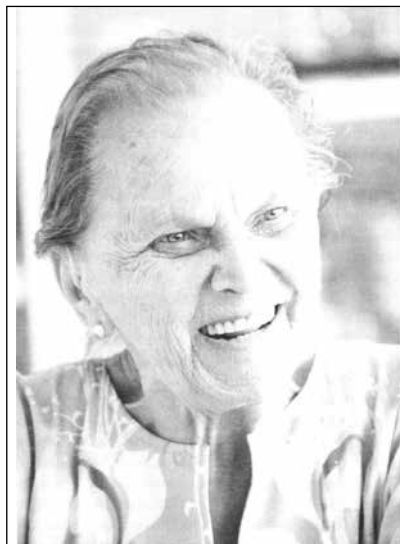
Někteří z nás si nesou od narození přiléhavá příjmení. Když jsem v dospívání prostřednictvím svého děda, husitského faráře Františka Božovského, blíže poznával živou a radostnou víru, uvědomil jsem si, že nemusi jít o náhodu. Stejný pocit jsem si odnášel z každého setkání se vzácnou a krásnou ženou MUDr. Jiřinou Křížkovou v jejím plzeňském domově, kde jsem naslouchal vyprávění na první pohled nenápadné osobnosti. Dostalo se mi v životě nesa-mozřejmě výsady, spočinout s několika „Kristovci“ propojujícími božské s lidským. Po setkání s nimi se vždy neubráním otázce po zdrojích jejich radosti.

Zvu vás tedy na krátké setkání s ženou, která život přijala jako Boží dar a smrt vnímá jako Boží lásku.

Jiřina Křížková se narodila 21. srpna 1925 v Plzni. Pochází z věřící katolické rodiny, rodiče vychovávali celkem čtyři děti. Po absolvování dívčího reálného gymnázia v Plzni se rozhodla pro studium medicíny. Během poválečných studií v Praze se dostala do kontaktu s prostředím kolem Jana Evangelisty Urbana (Studium catholicum), kde postupně poznávala významné křesťanské osobnosti (např. Oto Mádra nebo Josefa Zvěřinu), se kterými později spolupracovala při rozšiřování samizdatových textů. Po dokončení studia medicíny a opožděné promoci to i přes svůj vírou pošramocený kádrový profil dopracovala až na primárku pediatrického oddělení Psychiatrické léčebny v Dobrušce.

Na stránkách Paměti národa se k tomuto životnímu období Jiřiny Křížkové dočteme další podrobnosti: Po zvážení nabídky, zda by nechtěla pracovat jako dětská lékařka, si doplnila potřebnou kvalifikaci a začala se stále ještě v Sušici a později i v Horažďovicích věnovat pediatrii. Za podpory krajského pediatra, a to i přes svůj vírou pošramocený „kádrový profil“, nastoupila do funkce primárky pro nové oddělení dětské psychiatrie pro děti předškolního věku Psychiatrické léčebny v Dobrušce. „Byla to velmi pěkná práce a já jsem tam byla velmi šťastná. Měla jsem tam sekundární lékařku, měla jsem tam psychologku, sociální pracovníci, učitelku mateřské školky i logopedku. A k tomu dvanáct sester.

Práce to byla rozsáhlá. Jednak mi pediatrii posílali děti, jednak jsem sama začala jezdit po dětských domovech. Tam jsem viděla a našla plno dětí, které měly třeba jídlo, měly oblečení, ale neměly tu opravdovou rodinu.“ Doktorka Křížková tak začala s umísťováním dětí do adoptivní péče. Během let se jí podařilo do rodin umístit na dvě stě dětí. O všech si vedla podrobnou evidenci a nespouštěla je takzvaně z očí, i když to vedení léčebny zakazovalo, a pokračovala v tom i po vynuceném odchodu z funkce primárky. Děti,

kteří nemohly být adoptovány ani vráceny do rodiny, byly umísťovány do nově zřízeného azylového domu v Bystřici u Nýrska. Na jeho zřízení měla Jiřina Křížková značný podíl a podařilo se dokonce prosadit, aby v něm o děti pečovaly řádové sestry de Notre Dame.

Na příkaz StB byla doktorka Křížková v polovině sedmdesátých let odvolána z funkce primárky. Pracovala pak jako obvodní dětská lékařka na okrese Plzeň sever a jeden den v týdnu se věnovala dětské psychiatrii. Vedena hlubokým zájmem o dětskou psychiatrii se pustila do dálkového studia psychologie pro lékaře a do psychoterapie.

Žena s otevřenou náručí

Její hluboká a živá víra ji přivedla k četným samizdatovým aktivitám. Mimo jiné byla jednou z prvních osob, která do Československa přivezla a rozšiřovala zde doposud málo známé texty druhého vatikánského koncilu, což mi nedávno osobně potvrdil prof. Karel Skalický. Její neúnavné snahy o dosažení práva svobodně hlásat křesťanskou víru v komunistickém Československu Jiřině Křížkové v roce 1968 jako jediné ženě vynesly zvolení do Arcidiecézní pastorační rady. Léta byla sledovaná a otravovaná Státní bezpečností – např. v rámci akcí Křížek, Prolexa a Lexa I. V Radvanově navštívila internovaného arcibiskupa Josefa Berana, jemuž po letech v lednu 1969 do exilu napsala: „Drahý otče kardinále, posílám Vám upřímný pozdrav z Plzně, vyplňte naše i Vaše přání a přijďte se podívat domů – do vlasti, kde Vás tolik milujeme a čekáme na Vás.“

Když se v sedmdesátých letech začaly scházet skupinky věřících neoficiálně po bytech a domech, jedno z útočišť v Plzni našly v čerstvě postaveném domě MUDr. Křížkové. První finance na stavbu paní Jiřina získala půjčkou od Oty Mádra. „Po tisícovkách jsem mu to potom vracela.“ Dům postavený díky

obětavosti a pomoci mnohých přátel pak po léta sloužil jako komunitní centrum. Scházela se v něm modlitební společenství hnutí charismatické obnovy, konaly se přednášky, tajné bohoslužby, přepisovaly a rozmnožovaly se samizdatové texty, přespávali zde poutníci přijíždějící na křesťanské Porty.

Jiřina Křížková též patřila k tahounům církevní obnovy v návaznosti na myšlenky a podněty druhého vatikánského koncilu. V květnu 1968 byla zvolena členkou výboru arcidiecézního Díla koncilové obnovy, na jehož první zasedání jí zval tehdejší apoštolský administrátor pražské arcidiecéze František Tomášek. Obětavě pomáhala řadě kněží z Plzně a okolí, iniciovala lékařská křesťanská setkání, podílela se na vzniku ekumenických biblických hodin a v neposlední řadě na díle České křesťanské akademie v Plzni.

Ekumenické aktivity

Kořeny živého a obohacujícího ekumenického soužití sahají v Plzni ke konci šedesátých let dvacátého století. Inspirována jedním z čelných organizátorů přednášek Živé teologie Otou Mádrem, oslovila Jiřina Křížková evangelického faráře Jiřího Pumra, který ji přivedl za svým kolegou z plzeňského Korandova sboru Jaromírem Klímeckým. S ním začala organizovat tzv. Biblické hodiny, na které do Korandova sboru zvali přednášející napříč církvemi, aby společně realizovali „živou teologii pro živé lidi“. „Byla to ekumena úplně nádherná a střídali jsme se opravdu všichni. Je fakt, že tam bylo někdy sedm nebo osm katolických kaplanů, z čehož jsem měla radost. A potom na nás přišli estébáci a řekli, že jde o evangelickou půdu, takže může přednášet jenom evangelík. No tak dobrý, tak přednášel evangelík. Potom byla přestávka, začala diskuse. Aleš Opatrný se přihlásil a mluvil další půl hodinu. Až do konce to bylo velmi pěkné společenství,“ vzpomínala při jednom z našich setkání paní Jiřina. Po listopadu 1989 navázala na cyklus Biblických hodin při zakládání Křesťanské akademie v Plzni.

Vedle Josefa Reischiga, který místní skupinu vedl, sháněla přednášející i potřebné finance, vedla administrativu, organizovala setkání ve velké aule Západočeské univerzity a na plzeňském biskupství. Přednášejícím, mezi nimiž se objevil třeba Karel Skalický, naslouchaly v začátcích i dvě stovky posluchačů. Vzájemné ekumenické povzbuzování prohlubovala i v prostředí Ekumenického fóra křesťanských žen a při Ekumenických setkáních s Bibli a uměním.

A malá douška závěrem. Když jsme od Jiřiny Křížkové společně s fotografem Přemyslem Fialkou naposledy odjžděli, darovala nám pro knihovnu Libri prohibiti obrovskou tašku všemožné samizdatové literatury, kterou jsme Jiřímu Gruntorádovi rádi předali. Vnímám tento dar jako jeden z hmatatelných důkazů naplňujícího se života; života, který je přípravou na věčnost, řečeno slovy paní Jiřiny.

Universum 1/2021

Jenom ten sníh nepošlapat
Jenom tu studánku nezakalít
Jen toho člověka nerozplakat
Jenom v té lži vždy pravdu hledat
Jenom v té zášti dál milovat
Jenom v tom svinstvu se nezasvinít
Jenom tu páteř nepokřívít
Jenom vždy čisté svědomí mít
Jenom ten papír nepošpinit
Jenom ten kříž zvednout a jít smrt přežít

Václav Žďárský

CELIBÁT – kniha Huberta Wolfa
(Praha, Prostor 2020)
recenze Prof. Tomáše Petráčka

Německý historik Hubert Wolf, který se v posledních letech výrazně zapsal i do povědomí čtenářů v naší zemi, přichází již se čtvrtým titulem v češtině. Kromě svého bestselleru, rozsáhlé monografie o zločinech v římském klášteře řeholnic v 50. letech 19. století (Případ Sant' Ambrogio. Utajený skandál římských řeholnic, 2017), vydal rovněž v nakladatelství Prostor širší veřejnosti určené pojednání o historickém vývoji volby papeže (Konkláve. Tajemství papežské volby, 2018) a ve Vyšehradu vynikající knihu s názvem Krypta. Kapitoly z dějin křesťanství od středověku po současnost (2018) o alternativních modelech církevního života v historii, které mohou být inspirací a povzbuzením pro hledání tváře církve a křesťanství pro 3. tisíciletí. Nyní tedy vychází jeho nová kniha věnovaná tématu celibátu. Přestože se otázka jeho povinného dodržování přímo týká vlastně jen malého procenta věřících, těší se velké veřejné pozornosti. A to nejen proto, že se dotýká ordinovaných služebníků a mužů, kteří v katolické církvi drží všechny rozhodovací pravomoci. Sama otázka jeho smyslu působí atraktivně, tajemně, dokonce skandálně. Není asi náhodou, že kromě problému s nedostatkem kněží se celibát znovu dostal intenzivně do centra debaty v souvislosti s otázkou sexuálního zneužívání v církvi, které se mylně zužuje na otázku pedofilie, jež ovšem představuje jen část případů, a vlivu celibátu na tento negativní fenomén, který silně otrásá elementární kredibilitou církve.

Všechny tyto otázky Wolf ve své knize kompetentně, stručně, ale zevrubně pojednává. Opět osvědčuje kombinaci vysoké odbornosti i schopnosti dobře psát a vyjadřovat své názory. Protože není nezaujatým pozorovatelem, ale sám je katolickým knězem žijícím v celibátu, na řadě míst je cítit určitá ironie, sarkasmus, místy až hořkost. Ty, zdá se, plynou především z jeho schopnosti vidět zcela jasně slabost argumentace zastánců povinného celibátu, která místy přechází až do demagogie, a to dokonce i v historicky laděných pracích, zvláště tam, kde se snaží křečovitě dokázat údajnou povinnost celibátu od nepa-

měti. Jako duchovní trpí Wolf tím, jak jeho vlastní církve ztrácí čas a energii zbytečnými spory a podvazuje svoji schopnost naplňovat hlavní poslání církve, kterým je šíření radostné zvěsti a prostředkování spásy.

Wolf svoji práci rozdělil do šestnácti kapitol. Zevrubně probírá jeden typ argumentů na podporu povinného celibátu za druhým, aby konstatoval, že pro současnou univerzálně platnou povinnost celibátu pro nositele kněžského úřadu a jeho neměnnost z biblického, historického, antropologického a teologického hlediska nelze najít oporu v katolické tradici, už proto, že vazba kněžství a celibátu není podstatná a v samotných dějinách latinské církve byly výrazné alternativní tradice. Kriticky se vyjadřuje vůči tomu, že na II. vatikánském koncilu byla tato otázka vyňata papežem Pavlem VI. z projednávání, i vůči tomu, že poté, co požadavek dobrovolnosti vnesly následně národní synody, Vatikán na tento impuls nereagoval a popichu začal systematicky dosazovat biskupy, kteří byli v této otázce zcela konformní s oficiální linií. Přitom i současný státní sekretář, kardinál Pietro Parolin, nedávno připustil možnost změny celibátu jako pouze disciplinárního opatření.

V biblické části knihy po důkladném probrání nové odborné literatury v otázce apoštolského původu celibátu konstatuje, že biskupové, kněží a jáhni rané církve byli ženatí, a právě schopnost vést vlastní domácnost potvrzuje nárok vést křesťanskou obec. Jediné omezení se týká nového sňatku v případě ovdovění. „Nový zákon tudíž nezná žádný předpis, který by zapovídal nositelům církevního úřadu manželství.“ Proto musela církev v dějinách dohledávat další a další důvody pro jeho zavedení a udržování mimo svědectví novozákonních textů. Celibátní zákon platný pro všechny kleriky nevyhází z apoštolského nařízení, a může být proto kdykoli zrušen.

Skutečné zavedení celibátu se váže až ke gregoriánské reformě a II. lateránskému koncilu, kdy byla přijata opatření k prosazení povinného a závazného celibátu. Už v předchozích staletích se požadavek na něj objevuje, ale vázal se zřejmě na sexuální zdrženlivost v bezprostřední souvislosti se službou u oltáře. Wolf připomíná historickou zákonitost, kterou známe z jiných oblastí života předmoderní společnosti, že stálé opakování celibátního zákona ve středověku ukazuje na jeho chronické ignorování a nedodržování a rozhodně nepředstavuje důkaz jeho důsledného a nekompromisního vymáhání. Autor postupně prochází všechny doklady – přičemž i ten nejstarší ze synody ve španělské Elvirě je až dodatkem z konce 4. století – a dokazuje, že až do 11. století neexistovala „žádná konsekventní linie zpřísnění celibátu ve smyslu pohlavní zdrženlivosti“. Teprve papežové z prostředí reformních klášterů začali důsledně prosazovat oddělení kleriků od jejich žen

až k požadavku volby, aby se ženatí klerici zřekli buď církevní služby, anebo manželství (1139). Do té doby platilo, že svěcení je překážka manželství, ale manželství nebylo žádnou principiální překážkou svěcení. Podle Wolfa se manželství jako překážka svěcení důsledně objeví až v kodexu z roku 1917.

Základním důvodem zavedení celibátu je pojetí kultické čistoty, kdy duchovní nemůže slavit svátosti, především eucharistii, pokud je kulticky poskvrněn, a hlavním zdrojem náklazy a znečištění je lidská sexualita, v křesťanském kontextu dosti paradoxně i sexualita žitá v řádně uzavřeném manželství. Přestože se jedná o archaické a nekřesťanské představy, našly své pevné místo v tradici křesťanské disciplíny a hrály klíčovou roli pro prosazování povinného celibátu. Dalším důvodem jsou ekonomické motivy ochrany majetku církve proti dědickým nárokům, kde například jeho argument, že požadavek povinného celibátu narázel na nutnost kněze mít ženu-hospodyně pro správu vlastního zemědělského hospodaření, nepůsobí tak přesvědčivě jako jiné. Ani zavedení celibátu ale nezabránilo nepotismu a již tehdejší právo mělo nástroje, jak oddělit církevní institucionální vlastnictví a soukromý majetek příslušného klerika. Naopak předávání církevních úřadů z otce na syna, jak tomu bylo v raném středověku, to účinně zabránit mohlo.

Dále Wolf rozebírá i osvíceneckou kritiku celibátu jako nepřirozeného stavu, který útočí na přirozené právo člověka a princip rovnosti, protože vytváří oddělenou kastu a utužuje podřízenou mentalitu kleriků vůči církevní vrchnosti. Ten, kdo žije nepřirozeně a nelidsky, nemůže být ani vzorem, vždyť celibát odporuje příkazu knihy Geneze „plodte se a množte se“, který je jako Boží nařízení nadřazen pouze církevnímu předpisu. Čelným apologetou celibátu proti osvícenecké kritice byl německý teolog Johann Adam Möhler, který soudil, že pouze princip samoty a svobodný stav dovolují absolutní obrácení k Bohu, a spojil otázku povinného celibátu s obhajobou církve a papežství jako takového. Od 19. století se lpění na povinném celibátu stává symbolem věrnosti papežství a pravověrnosti a zpochybňuje se církevní smýšlení těch, kdo o povinném celibátu chtěli diskutovat.

Velký prostor věnuje Wolf vypořádání se s pokusem o spiritualizaci celibátu v podání papežů Pavla VI. a Jana Pavla II. poté, co zdůvodňování pomocí kultické čistoty a dalšími tradičními argumenty už nebylo možné. Mluví o extrémním spirituálním nadhodnocení až zbožštění kněze, jehož počátky sahají už do poloviny 19. století. V encyklice Sacerdotalis coelibatus z roku 1967 se Pavel VI. vyhýbá teologickým a historickým námitkám proti povinnému celibátu přechodem do polohy zvěstování, kde celibát zdůvodňuje motivy z oblasti ekleziologie, christologie

a eschatologie. Všechny tyto teologické argumenty důkladně prozkoumalo Memorandum německých, rakouských a švýcarských teologů, kde mezi signatáři nechybí Walter Kasper, Karl Rahner či Joseph Ratzinger, kteří papežskému dokumentu vytkli, že pojetí církve a kněžství vrací do překonané teologie před II. vatikánským koncillem, obchází závažné a reálné teologické problémy a církevní dopady povinného celibátu, a vyzvali k otevřené debatě. Snad nejproblematičtějším argumentem je otázka atraktivitu celibátu pro ozvláštňení kněžské služby, která činí celibátní kněze „žádanými a populárními“ oproti ženatým duchovním.

Jedna kapitola v knize je věnována i řecko-katolické tradici a dalším východním církvím sjednoceným s Římem, kde jsou ženatí kněží od počátku nepřetržitě ve svátostné službě církve. Wolf připomíná výrok melchitského patriarchy, že kněžství je spíše funkce než životní stav a v případě potřeby se musí obětovat ne kněžstvo celibátu, ale celibát kněžství. V následující kapitole autor mluví o stále velkorysejší praxi dispensování od celibátu pro stovky duchovních, kteří konvertují ke katolicismu z evangelických církví, zvláště pak o uvolnění celibátní praxe pro hromadný přestup z anglikánské církve roku 2009, kdy už ani neplatilo původní omezení jejich služby pro zvláštní pastorační v nemocnicích a podobně, ale stále více byli nasazováni do „normální“ farní služby. Končí otázkou, podle jaké logiky dávají papežové tak velkoryse, a přitom výhradně dispens od celibátu konvertovaným nekatolickým duchovním.

Další kapitoly probírají obnovení biblického obrazu manželství po II. vatikánském koncilu, takže sama manželská sexualita nemůže být chápána jako překážka kněžské služby, či naprosto zásadní otázky, zda disciplinární předpis může mít přednost před právem věřících na slavení eucharistie a přijímání svátostí, které jim mohou zprostředkovat pouze ordinovaní služebníci. Poslední kapitoly pojednávají aktuální problémy církve se sexuálním zneužíváním, které zásadně ohrožují její elementární věrohodnost v řadě západních zemí a vedou k masivnímu odlivu věřících. Ačkoli nelze prokázat přímou spojitost mezi celibátem a pedofilií nebo obecně sexuálním zneužíváním, je zjevné, že napomáhá vytvářet podhoubí, v němž se zneužívání daří. V závěru se Wolf vyslovuje pro nutnost spojit otázku celibátu s celkovým přemýšlením o nutnosti reformy v katolické církvi, jež vytvoří spravedlivější a transparentnější struktury, na kterých se budou podílet všichni věřící, a pro nové promyšlení celé sexuální morálky katolické církve.

Wolfova monografie je důležitým, kompetentním a velmi naléhavým hlasem nejen do debaty o povinném celibátu, ale především do současných zápasů o základní směřování celé katolické církve.

Tomáš Petráček,
Salve, 3/2020

TVOŘENÍ

Když Bůh šestého dne tvořil ženu, pracoval dlouho, dlouho do noci.

Přišel k němu anděl a ptal se ho: „Proč na ní trávíš tolik času?“

Bůh odpověděl: „Vidíš všechny ty detaily, které musím vyladit, abych ji vytvořil? Musí fungovat ve všech možných situacích, musí být schopná vzít do náručí několik dětí najednou a dát jim objetí, které dokáže vyléčit všechno od odřeného kolene po zlomené srdce. A tohle všechno bude dělat jen dvěma rukama, dovede se také sama vyléčit, když oнемocní a dokáže pracovat 18 hodin denně.“

Anděl byl ohromený. „Jenom dvě ruce? Nemožné! A tohle je standardní model?“ Anděl přišel blíž a dotknul se ženy. „Vždyť jsi ji udělal hrozně měkkou a jemnou, Bože.“

„Je jemná,“ řekl Bůh. „Ale také jsem ji udělal silnou. Nedokážeš si ani představit, co všechno dokáže vydržet a překonat.“

„Dokáže přemýšlet?“ zeptal se anděl.

„Nejenom, že dokáže přemýšlet,“ odpověděl Bůh. „dokáže také nalézat řešení a dělat kompromisy.“

Anděl se dotknul její tváře. „Bože, vypadá to, že z tvého výtvaru prosakuje voda! Asi jsi ji příliš zatížil.“

„Ó, to není prosakování. To jsou slzy,“ opravil Bůh anděla.

„K čemu takové slzy jsou?“ zeptal se anděl.

„Slzy jsou způsob, jakým může vyjádřit svůj žal,“ odpověděl Bůh. „Své pochybnosti, lásku, osamělost, své utrpení i svoji pýchu...“

To udělalo na anděla velký dojem. „Pane, ty jsi génius,“ řekl. „Myslel jsi na všechno. Žena je skutečně neobyčejná.“

„Ano, to je,“ řekl Bůh. „Má sílu, která ohromuje muže. Dokáže se vypořádat s problémy a nést těžké rány osudu. Je v ní štěstí, láska i moudrost. Usmívá se, i když se cítí tak, že by nejradyji křičela. Zpívá, když se jí chce plakat. Pláče, když je šťastná a směje se, kdy se bojí. Bojuje za to, čemu věří.“

Její láska je bezpodmínečná. Její srdce se zlomí, když její příbuzní nebo přátelé zemřou, ale vždy dokáže najít sílu se s tím vyrovnat a žít dál.“

Anděl se zamyšleně zeptal: „Takže je to dokonalá bytost?“

„Ne,“ odpověděl Bůh. „Má jeden velký nedostatek. Velmi často zapomíná na svoji hodnotu.“

Devina Nund

Naší české katolické církvi by prospělo, kdybychom upřímně a radostně přijali posláni „kvasu“, menšinového společenství lidí, kteří vědí, komu uvěřili a odkud čerpají naději a odvahu ke svobodě. Není třeba pošilhávat po nějakých privilegiích. Buďme vděční za občanský stát, který nám poskytuje to nejdůležitější – svobodu.

Jan Sokol

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 9.5.	6. velikonoční
8 h. Lukavice	Sk 10, 25-48
9 Mistrovice	Ž 98 1 J 4,7-10
9.30 Orlice	J 15,9-17
pátek 14.5.	18 h. Kopeček
sobota 15.5.	18 h. Letohrad
neděle 16.5.	Slavnost
	Nanebevstoupení Pána
	na Kopečku Svatojánská pouť
8 h. Kopeček	Sk 1,15-26 Ž 103
9 Mistrovice	1 J 4,11-16
9.30 Kopeček	J 17,11-19
sobota 22.5.	18 h. Letohrad
Svatodušní vigilie	20 h. Letohrad
neděle 23.5.	Slavnost Seslání
	Ducha svatého
8 h. Lukavice	Sk 2,1-11 Ž 104
9 Mistrovice	1 Kor 12,3b-13
9.30 Orlice	Mt 28,16-20
sobota 5.6.	18 h. Letohrad
neděle 6.6.	Slavnost Těla a Krve
	Páně
8 h. Lukavice	Ex 24,3-8 Ž 116
9 Mistrovice	Žd 9,11-15
9.30 Orlice	Mk 14,12-26

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741